

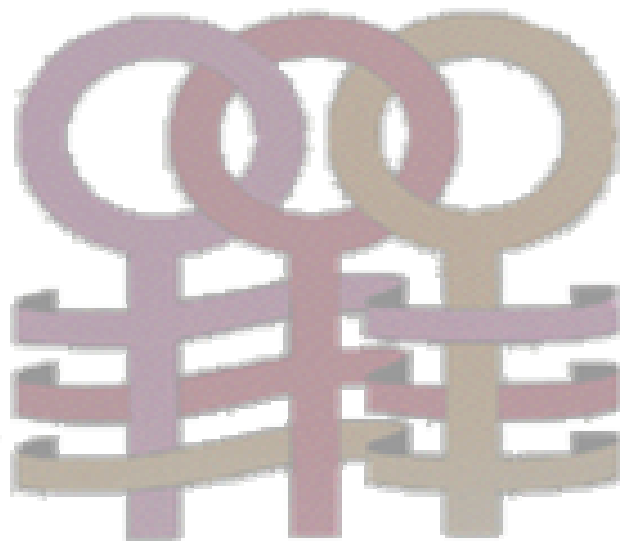
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΦΥΛΟΥ ΚΑΙ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ
«ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΦΥΛΟΥ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ» ΚΑΙ
ΨΗΦΙΣΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ Α.Ε.Ι.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΠΣ ΘΕ.ΦΥΛ. ΙΣ.
Αριθμός 4, 5/12/2005

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Καθηγητής Χρήστος Κίττας
Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων

Υπεύθυνες Υλοποίησης: Καθηγήτρια Στέλλα Βοσνιάδου
Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της
Επιστήμης

Καθηγήτρια Βασιλική Δενδρινού
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Επιστημονική Συνεργάτης: Λυδία Βαΐου

**Δελτίο Τύπου για το συμπόσιο
«Πολιτικές Φύλου στα Πανεπιστήμια» και
Ψήφισμα για την Ισότητα των Φύλων στα Α.Ε.Ι.**

**ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΠΣ ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ
Αριθμός 4, 17/1/2006**

Υπεύθυνες Υλοποίησης: Καθηγήτριες Στέλλα Βοσνιάδου και Βασιλική Δενδρινού

Ερευνήτρια: Λυδία Βαΐου

Στις **21** Νοεμβρίου **2005** πραγματοποιήθηκε στο κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών συμπόσιο με θέμα τις πολιτικές ισότητας των δύο φύλων στα ΑΕΙ. Το συμπόσιο οργανώθηκε στο πλαίσιο του διατμηματικού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) για Θέματα Φύλου και Ισότητας (ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ.) του ΕΚΠΑ από τις υπεύθυνες υλοποίησης του προγράμματος καθηγήτριες κκ. Στέλλα Βοσνιάδου και Βασιλική Δενδρινού. Η εκδήλωση αποτέλεσε συνέχεια του συμποσίου που είχε διοργανωθεί τον Δεκέμβριο του **2004** με τίτλο «Η θέση των γυναικών στην ακαδημαϊκή κοινότητα και οι πολιτικές φύλου στα πανεπιστήμια».

Την έναρξη του συμποσίου κήρυξε ο Αντιπρύτανης του ΕΚΠΑ καθηγητής κ. Χρίστος Κίττας, ακαδημαϊκός υπεύθυνος του προγράμματος ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ. Ο κ. Κίττας αναφέρθηκε στις οργανωτικές δομές και λειτουργίες του προγράμματος καθώς και στις διδακτικές, ερευνητικές και άλλες δραστηριότητες που έχουν αναπτυχθεί τα δύο τελευταία ακαδημαϊκά έτη κατά τα οποία το πρόγραμμα είναι σε ισχύ. Δεν παρέλειψε να επισημάνει τη συμπαράσταση και βοήθεια του Υπουργείου Παιδείας και ιδιαίτερα της Υπουργού, κ. Μαριέττας Γιαννάκου, στην προσπάθεια να δημιουργηθούν προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών φύλου και ισότητας στα πανεπιστήμια.

Την εκδήλωση χαιρέτισαν ο Γενικός Γραμματέας του ΥΠΕΠΘ, καθηγητής κ. Ανδρέας Καραμάνος, εκ μέρους της Υπουργού, η οποία δεν μπόρεσε να παραστεί όπως ήταν προγραμματισμένο λόγω έκτακτης σύγκλισης του υπουργικού συμβουλίου, καθώς και οι Αντιπρυτάνισες καθηγήτριες κκ. Φωτεινή Τσαλικογλου και Νάνσυ Παπαλεξανδρή του Παντείου Πανεπιστημίου και του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών αντίστοιχα. Η καθηγήτρια κ. Κωνσταντίνα Βαΐου του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ ανέγνωσε χαιρετισμό του Πρύτανη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, κ. Ανδρέα Ανδρεόπουλου, ενώ χαιρετισμούς επίσης έδωσαν η Γενική Γραμματέας Ισότητας του ΥΠΕΣΔΔ κ. Ευγενία Τσουμάνη και η Πρόεδρος του Κέντρου Έρευνας για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) κ. Μερόπη Καλδή. Όλοι/ες εξέφρασαν την αμέριστη συμπαράστασή τους στην προσπάθεια που γίνεται από το πρόγραμμα ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ. να συνεχιστεί η λειτουργία των προγραμμάτων σπουδών φύλου και υποσχέθηκαν να ενισχύσουν από τη θέση που κατέχουν την εφαρμογή μέτρων για πολιτικές ισότητας έτσι όπως προωθούνται και από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι ομιλήτριες, καθηγήτριες κκ. Στέλλα Βοσνιάδου (Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας του ΕΚΠΑ), Αικατερίνη Δούκα-Καμπίτογλου, (Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης), Μαρία Μιμίκου (Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πανεπιστημίου) και η αναπληρώτρια καθηγήτρια Χρυσή Βιτζιλάκη (Κοσμήτορας της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου), μίλησαν για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες πανεπιστημιακοί προσπαθώντας να συνδυάσουν ένα ιδιαίτερα απαιτητικό επάγγελμα με τα οικογενειακά τους καθήκοντα και παρουσίασαν ποσοτικά

στοιχεία τα οποία καταδεικνύουν την περιθωριοποίησή τους στον ακαδημαϊκό χώρο.

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι οι γυναίκες αποτελούν τη **μειοψηφία** στα **μέλη ΔΕΠ των πανεπιστημίων (35% στο ΕΚΠΑ και 22% στο ΕΜΠ)** και συγκεντρώνονται κυρίως στις σχολές ανθρωπιστικών σπουδών ενώ απουσιάζουν από τους κλάδους των θετικών, οικονομικών και τεχνολογικών σπουδών (π.χ. **62%** των μελών ΔΕΠ στη Φιλοσοφική Σχολή είναι γυναίκες, ενώ αντίθετα στις Σχολές Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών και Θετικών Επιστημών αποτελούν μόνο τα **22%** και **29%** αντίστοιχα επί του συνόλου των πανεπιστημιακών). Οι άνδρες μέλη ΔΕΠ πλειοψηφούν στις ανώτερες βαθμίδες της καθηγητικής κλίμακας σε όλα τα ΑΕΙ καθώς και στις επιμέρους Σχολές και Τμήματα. Στο ΕΚΠΑ οι γυναίκες στη βαθμίδα της καθηγήτριας είναι μόλις **6%** στη Θεολογική Σχολή και τη Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Σπουδών, **8%** στη Σχολή Θετικών Επιστημών και **15%** στη Σχολή Επιστημών Υγείας. Στο ΕΜΠ οι γυναίκες αποτελούν το **11%** στη βαθμίδα της καθηγήτριας και το **33%** στη βαθμίδα της λέκτορα. Τέλος, κατέχουν, συγκριτικά με τα ποσοστά τους στο ακαδημαϊκό προσωπικό, λιγότερες ανώτερες διοικητικές θέσεις στο εσωτερικό των ιδρυμάτων τους. Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών την ακαδημαϊκή χρονιά **2003-04** οι Πρυτανικές Αρχές και οι θέσεις Κοσμητόρων καλύπτονταν αποκλειστικά από άνδρες. Γυναίκες Πρόεδροι και Αντιπρόεδροι Τμημάτων υπήρχαν μόνο στα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής, ενώ στις τέσσερις λοιπές Σχολές του ΕΚΠΑ, που απαρτίζονται από **15 Τμήματα** συνολικά, δεν υπήρχε καμία γυναίκα που να κατέχει τέτοια διοικητική θέση. Η κατάσταση είναι ακόμη χειρότερη στο ΕΜΠ, όπου την ίδια χρονιά οι γυναίκες καταλάμβαναν μόνο **μία** θέση Προέδρου και **μία** Αντιπροέδρου σε σύνολο εννέα σχολών του ιδρύματος.

Οι ομιλήτριες επίσης αναφέρθηκαν στον ιδιαίτερα μικρό αριθμό γυναικών σε εθνικές επιτροπές που διαμορφώνουν την επιστημονική πολιτική της χώρας μας. Η απουσία των γυναικών από τις επιτροπές που διαμορφώνουν τις πολιτικές στα πανεπιστήμια και στην έρευνα έρχεται σε αντίθεση με το πρότυπο της ακαδημαϊκής κοινότητας που χαρακτηρίζεται από τους στόχους της ίσης μεταχείρισης και των ίσων ευκαιριών (ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι σήμερα το ποσοστό των φοιτητριών στα πανεπιστήμια υπερβαίνει το **50%**) και επηρεάζει αναπόφευκτα τον προσανατολισμό των επιστημονικών προγραμμάτων και τις επενδύσεις που γίνονται σε συγκεκριμένους ερευνητικούς τομείς.

Τα προβλήματα των γυναικών επιστημόνων έχουν γίνει αντικείμενο εκτεταμένης μελέτης σε άλλες χώρες της Ευρώπης καθώς και στις Η.Π.Α., Αυστραλία, Νέα Ζηλανδία, κλπ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προτείνει σειρά θετικών μέτρων υπέρ των γυναικών πανεπιστημιακών στα πλαίσια της πολιτικής του **'gender mainstreaming'**, δηλαδή της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλες τις δομές και λειτουργίες των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν, εκτός από τη

λειτουργία προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών φύλου, την ίδρυση πανεπιστημιακών και εθνικών επιτροπών για τη μελέτη του προβλήματος, χρήματα για την πρόσληψη περισσότερων γυναικών μελών ΔΕΠ στις Σχολές Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας, την απαίτηση για διαφανείς και αμερόληπτες διαδικασίες πρόσληψης και εξέλιξης μελών ΔΕΠ στα πανεπιστήμια καθώς και ίση μεταχείριση των γυναικών και ένταξή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Οι ομιλήτριες εξέφρασαν την πεποίθηση πως πρέπει να εφαρμοστεί, σε όλες τις διαστάσεις της καθημερινής πανεπιστημιακής ζωής, η ευρωπαϊκή πολιτική του **'gender mainstreaming'** μέσα από ένα δημόσιο διάλογο. Πρότειναν την ίδρυση Επιτροπών Ισότητας με ευρεία εκπροσώπηση σχολών και βαθμίδων, τη θεσμοθέτηση σε όλα τα Πανεπιστήμια Γραφείου Ισότητας που θα έχει ως βασικές αρμοδιότητες την ετήσια απογραφή της συμμετοχής των γυναικών μελών ΔΕΠ στα επιμέρους Τμήματα και Σχολές, καθώς και σε διοικητικά όργανα και σε θέσεις που παίρνουν σημαντικές αποφάσεις, με στόχο σταδιακά η εκπροσώπησή τους να γίνει ανάλογη των ποσοστών τους.

Οι ομιλήτριες πρότειναν επίσης μέτρα, τα οποία θα πρέπει να λάβει η επίσημη Πολιτεία και κυρίως το ΥΠΕΠΘ ως αρμόδιο Υπουργείο, για τη βελτίωση της θέσης των γυναικών επιστημόνων στα ΑΕΙ. Συγκεκριμένα ζήτησαν την εφαρμογή θετικών μέτρων όπως υποτροφίες έρευνας και προόδου, θέσεις επισκεπτριών καθηγητριών και κίνητρα για τα πανεπιστήμια προκειμένου να υιοθετήσουν πολιτικές ισότητας, ώστε να βελτιωθεί η θέση των γυναικών. Επισημαίνοντας τη σοβαρή διάσταση του γεγονότος πως οι γυναίκες απουσιάζουν από τις επιτροπές που διαμορφώνουν την επιστημονική πολιτική, ζήτησαν από την Πολιτεία την εφαρμογή ποσοστώσεων στις επιτροπές που αποφασίζουν για την επιστημονική έρευνα, που αξιολογούν ερευνητικές προτάσεις και που λαμβάνουν αντίστοιχες αποφάσεις.

Κατά τη λήξη του συμποσίου αποφασίστηκε η σύσταση ψηφίσματος καθώς και συνοδευτικού προς αυτό κειμένου, για την ίση μεταχείριση των δύο φύλων στο ακαδημαϊκό προσωπικό τα οποία παρουσιάζονται στα παραρτήματα I και II. Με το ψήφισμα ζητούνται: α) η συνέχιση και διεύρυνση των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών φύλου, β) η σύσταση Πανελλαδικής Επιτροπής Ισότητας που θα συγκροτείται από μέλη ΔΕΠ των πανεπιστημίων και βασικό στόχο θα έχει την προώθηση πολιτικών ισότητας στο εσωτερικό των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, γ) η δημιουργία Γραφείων Ισότητας στα ΑΕΙ και δ) η λήψη θετικών μέτρων από την Πολιτεία (και ιδιαίτερα από το ΥΠΕΠΘ) προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των γυναικών πανεπιστημιακών στα Τμήματα Θετικών και Τεχνολογικών σπουδών και σε επιτροπές λήψης αποφάσεων για τη διοίκηση των πανεπιστημίων και τη διαμόρφωση επιστημονικών πολιτικών.

Το ψήφισμα θα σταλεί στην επερχόμενη Σύνοδο των Πρυτάνεων. Προκειμένου να υπάρξει η μεγαλύτερη δυνατή ενημέρωση και στήριξη των πανεπιστημιακών δασκάλων στις προσπάθειες αυτές, οι καθηγήτριες αποφάσισαν να προωθήσουν το κείμενο προς όλα τα μέλη ΔΕΠ στα ιδρύματά τους με στόχο να

συγκεντρώσουν ικανοποιητικό αριθμό υπογραφών συναίνεσης στις ενέργειές τους.

Το Πρόγραμμα ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ., σε συνεργασία με τα προγράμματα φύλου των λοιπών πανεπιστημίων, θα συνεχίσει τις προσπάθειές του για την αναγνώριση και ευαισθητοποίηση της ακαδημαϊκής κοινότητας σε θέματα σπουδών φύλου και θα επιτείνει τις προσπάθειες για την πλήρη ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στα Ελληνικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Πληροφορίες για το Πρόγραμμα ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ.

Ιστότοπος: www.isotita.uoa.gr

Λυδία Βαΐου: lvaiou@isotita.uoa.gr

Παράρτημα Ι

ΨΗΦΙΣΜΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ Α.Ε.Ι.

Εκφράζουμε τη βούλησή μας να θεσπισθούν μέτρα προκειμένου να βελτιωθεί η θέση των γυναικών στα Α.Ε.Ι. Τα μέτρα αυτά είναι:

- α) Ανάπτυξη και ενίσχυση των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών για Θέματα Φύλου και Ισότητας που λειτουργούν ήδη σε ορισμένα Α.Ε.Ι. και θέσπιση νέων συναφών προγραμμάτων εκεί που κρίνεται αναγκαίο.
- β) Δημιουργία Πανεπιστημιακών Επιτροπών Ισότητας σε κάθε Α.Ε.Ι. και Πανελλαδικής Συντονιστικής Επιτροπής Ισότητας.
- γ) Δημιουργία Γραφείου Ισότητας σε κάθε ΑΕΙ που θα απασχολεί τουλάχιστον έναν/μία ειδικευμένο/η υπάλληλο και θα χρηματοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό του ιδρύματος.
- δ) Εφαρμογή ποσόστωσης κατ' ελάχιστο **1/3** σε όλες τις εθνικές επιστημονικές επιτροπές, καθώς και στα όργανα διοίκησης και ακαδημαϊκές επιτροπές λήψης αποφάσεων στα Α.Ε.Ι., βάσει του άρθρου **116** του Συντάγματος που επιτρέπει τη θέσπιση θετικών μέτρων υπέρ του φύλου που υποαντιπροσωπείται.

Παράρτημα II

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ Συνοδευτικό κείμενο

Η παρουσία των γυναικών επιστημόνων στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα έχει αυξηθεί σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες στο Δυτικό κόσμο. Ωστόσο, οι γυναίκες πανεπιστημιακοί υφίστανται ακόμα διακρίσεις και άνιση μεταχείριση συγκριτικά με τους άνδρες συναδέλφους τους. Οι έρευνες¹ για τη γυναικεία απασχόληση στον ακαδημαϊκό χώρο, στην Ευρώπη και τις Η.Π.Α., οδηγούν σε κοινά συμπεράσματα αναφορικά με τη δυσμενή θέση και αντιμετώπισή τους. Οι γυναίκες αποτελούν τη μειοψηφία στους πανεπιστημιακούς και έχει αποδειχθεί πως όσο ανεβαίνει η βαθμίδα του πανεπιστημιακού, τόσο χαμηλότερη είναι η παρουσία τους. Κατέχουν, συγκριτικά με τα ποσοστά τους στο ακαδημαϊκό προσωπικό, λιγότερες ανώτερες διοικητικές και διευθυντικές θέσεις, συγκεντρώνονται σε ορισμένους μόνο επιστημονικούς κλάδους, ενώ σε άλλους η παρουσία τους είναι ισχνή. Δεν απολαμβάνουν τις ίδιες υπηρεσίες με τους άνδρες συναδέλφους τους που είναι στην ίδια βαθμίδα. Τέλος, εμφανίζουν αναλογικά με τους άνδρες πανεπιστημιακούς καθηγητές, χαμηλότερη παραγωγικότητα, λιγότερες ευκαιρίες για χρηματοδότηση των ερευνητικών προγραμμάτων που αναλαμβάνουν και λιγότερες εκπαιδευτικές άδειες. Επίσης, από τις παραπάνω έρευνες, παρατηρήθηκε απουσία των γυναικών από επιτροπές, φορείς και κέντρα λήψης αποφάσεων και διαμόρφωσης επιστημονικών πολιτικών. Οι επισημάνεις αυτές επιβεβαιώθηκαν και από την πανελλαδική έρευνα που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Διατμηματικού Προγράμματος Σπουδών Φύλου και Ισότητας (Π.Π.Σ. ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ.) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών².

Με γνώμονα τα παραπάνω, προτείνουμε την εφαρμογή μέτρων για τη βελτίωση της θέσης των γυναικών στο ακαδημαϊκό προσωπικό, προκειμένου να ενισχύσουμε τις δημοκρατικές διαδικασίες και την ορθή χρήση του ανθρώπινου δυναμικού στα πανεπιστήμιά μας και να συμβάλουμε στην άρση των αρνητικών στερεοτύπων για το γυναικείο φύλο.

Τα μέτρα αυτά είναι:

α) Ανάπτυξη και ενίσχυση των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών για Θέματα Φύλου και Ισότητας. Τα προγράμματα σπουδών, αν και δεν δραστηριοποιούνται άμεσα στην εφαρμογή μέτρων για την ισότητα των φύλων στα Πανεπιστήμια, συμβάλλουν με τη λειτουργία τους στη μετάδοση και ενίσχυση των ιδεών αυτών.

¹ Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής μελέτες: Etan Report, 2001, European Commission <http://www.cordis.lu/rtd2002/science-society/women.htm>, Bailyn L., 2003, "Academic Careers and Gender Equity": Lessons Learned from MIT", *Gender, Work and Organization*, vol.10, no.2, March 2003, Allen H., 1998, "Faculty Workload and Productivity: Gender Comparisons" στο *The Nea 1998 Almanac of Higher Education*, Ward M., 2001, "Gender and Promotion in the Academic Profession", *Scottish Journal of Political Economy*, vol.48, no.3, August 2001, σελ. 283-302, Krais B., 2002, "Academia as a Profession and the Hierarchy of the Sexes: Paths out of Research in German Universities", *Higher Education Quarterly*, vol.56, no. 4, October 2002, Jacobs A. J. and Winslow S.E., 2004, "The Academic Life Course, Time Pressures and Gender Inequality", *Community, Work and Family*, vol7, no.2 August 2004, σελ.143-161, Kulis S, Sicotte D and Collins S, 2002, "More than a pipeline problem: Labor Supply Constraints and Gender Stratification Across Academic Science Disciplines", *Research in Higher Education*, vol.43, no.6, December 2002,

² Η έρευνα παρουσιάστηκε σε συμπόσιο με θέμα «Η θέση των γυναικών στην ακαδημαϊκή κοινότητα και οι πολιτικές φύλου στα Πανεπιστήμια» το Δεκέμβριο του 2004. Πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του Π.Π.Σ. ΘΕ.ΦΥΛ.ΙΣ. (www.isotita.uoa.gr)

β) Θεσμοθέτηση της Πανελληνίας Συντονιστικής Επιτροπής Ισότητας και δημιουργία Πανεπιστημιακών Επιτροπών Ισότητας σε κάθε ΑΕΙ. Συγκεκριμένα, προτείνουμε τη θεσμοθέτηση της προσωρινής Πανελληνίας Συντονιστικής Επιτροπής Ισότητας, η οποία συγκροτείται από τις υπεύθυνες των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών Φύλου και Ισότητας των Α.Ε.Ι. Σκοπός της Επιτροπής είναι να διαμορφώνει τις πολιτικές φύλου των ελληνικών πανεπιστημίων και να εποπτεύει την εφαρμογή τους. Η Επιτροπή θα συνεδριάζει ανά τακτά χρονικά διαστήματα, θα αναδεικνύει τα προβλήματα άνισης μεταχείρισης που υφίστανται οι γυναίκες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα ορίζει τους βασικούς στόχους των πανεπιστημίων αναφορικά με την ισότητα των φύλων για κάθε ακαδημαϊκή χρονιά και θα παρακολουθεί την εφαρμογή τους. Τέλος, θα δίνει αναφορά στην Σύνοδο των Πρυτάνεων και θα εκπροσωπεί τις γυναίκες μέλη ΔΕΠ στην ΠΟΣΔΕΠ και σε άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Παράλληλα, προτείνουμε την ίδρυση Πανεπιστημιακών Επιτροπών Ισότητας, σε κάθε ΑΕΙ, η οποία θα συγκροτείται από μέλη ΔΕΠ που ανήκουν σε όλες τις βαθμίδες, συμπεριλαμβανομένων και μελών ΔΕΠ που κατέχουν υψηλές διοικητικές θέσεις στο Ίδρυμα όπως για παράδειγμα αντιπρυτάνεις, κοσμήτορες κοκ. Η Επιτροπή θα συνεδριάζει ανά τακτά χρονικά διαστήματα, θα είναι το αρμόδιο όργανο για την υλοποίηση των πολιτικών ισότητας στο Α.Ε.Ι. και την παρακολούθηση του προγράμματος δράσης για την ισότητα που θα εφαρμόζεται στο Πανεπιστήμιο, θα έχει ελεγκτική και διευθυντική αρμοδιότητα έναντι του Γραφείου Ισότητας του Πανεπιστημίου, του οποίου τη σύσταση και τη λειτουργία θα αναλύσουμε διεξοδικά παρακάτω και θα αναφέρει τα αποτελέσματα της εργασίας της στην πανελλαδική Επιτροπή Ισότητας.

γ) Δημιουργία Γραφείου Ισότητας σε κάθε ΑΕΙ. Τα εν λόγω γραφεία, λειτουργούν στην πλειοψηφία των Πανεπιστημίων των Η.Π.Α. και της Δυτικής Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένου και του Πανεπιστημίου της Κύπρου. Το κάθε γραφείο ισότητας που θα απασχολεί τουλάχιστον ένα ειδικευμένο υπάλληλο, θα χρηματοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό του ανώτατου ιδρύματος. Θα πραγματοποιεί ετησίως συγκέντρωση στοιχείων για το προσωπικό του Πανεπιστημίου (επιστημονικό και διοικητικό) και για τους φοιτητές με το φύλο ως μεταβλητή, καθώς η δημιουργία συναφών αρχείων και στατιστικών μελετών είναι απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να γίνουν γνωστές οι πραγματικές κατανομές βάσει του φύλου ανάμεσα στα μέλη ΔΕΠ του πανεπιστημίου. Επίσης θα δημοσιεύει ετήσιες εκθέσεις, έρευνες και οδηγούς ισότητας και θα είναι υπεύθυνο για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων δράσης του πανεπιστημίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων μεταξύ των μελών του ιδρύματος.

δ) Εφαρμογή ποσόστωσης 1/3 σε όλες τις Εθνικές Επιστημονικές Επιτροπές και στις επιτροπές λήψης αποφάσεων στα Πανεπιστήμια όπου οι γυναίκες επιστήμονες συστηματικά απουσιάζουν, βάσει του άρθρου 116 του Συντάγματος που επιτρέπει τη θέσπιση θετικών μέτρων υπέρ του φύλου που υποαντιπροσωπείται. Συγκεκριμένα, το άρθρο ορίζει πως «Η ισότητα ανδρών και γυναικών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές. Η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου.» Οι ποσοστώσεις στην Ελλάδα έχουν ήδη εφαρμοσθεί με το νόμο 2839/00 του Υπουργείου Εσωτερικών, που θεσπίζει την εισαγωγή ποσόστωσης 1/3 σε όλα τα όργανα λήψης αποφάσεων του Δημοσίου, των ΟΤΑ, καθώς και τις επιχειρήσεις και οργανισμούς που εποπτεύονται από αυτό. Επίσης, ο νόμος 2910/01 εισήγαγε ποσόστωση 1/3 σε όλα τα ψηφοδέλτια των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών.